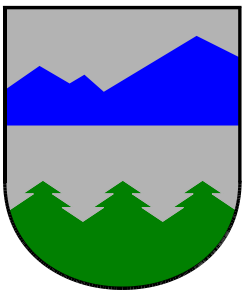

Storumans kommun

Ägarpolicy för Storumans kommun

Antagen av kommunfullmäktige 2013-09-24 § 94

Ägarpolicy för Storumans kommun

Allmänt

1. Inledning

Delar av Storuman kommuns verksamhet bedrivs i aktiebolagsform. Stora ekonomiska värden är samlade i bolagen och deras ekonomiska utveckling har stor betydelse för kommunens samlade ekonomi. Behovet av helhetssyn, ett koncern-perspektiv, där den verksamhet som bedrivs i bolagsform samordnas innehålls-mässigt med kommunens vision om att genom samsyn utveckla hållbar tillväxt som genererar ökat välstånd till medborgarna.

Denna ägarpolicy anger de regler som ska gälla för relationen mellan kommunen och dess direkt och indirekt ägda bolag. Ägarpolicyn riktar sig både till kommunen som dess ägare och till de kommunägda bolagen och ska ses som ett verktyg för arbetet med ägarstyrning och en aktiv och konstruktiv dialog mellan ägare och bolag.

Ett övergripande syfte med denna policy är också utifrån ett demokratiskt perspektiv ge såväl kommunpolitiker som medborgare god information och en möjlighet att bilda sig en uppfattning om hur den kommunala bolagsverksamheten bedrivs.

2. Motiv för kommunalt företagsägande

Utgångspunkten för om Storumans kommun ska bedriva en verksamhet oberoende om vi bedriver den i egen regi i förvaltnings- eller bolagsform eller köper hela eller delar av verksamheten av privata aktörer är om den är nyttig för medborgarna och faller inom den kommunala kompetensen. Kommunfullmäktige gör bedömningen om kommunen ska vara engagerad i verksamheten.

Motiv för kommunalt företagsägande är:

- Det bedöms som effektivare att bedriva verksamheten i bolagsform
- Inom vissa branscher utgör bolagsformen en logisk och etablerad driftsform, t.ex. inom bostads- och energiområdet.
- Underlätta samverkan med näringsliv
- Underlätta samverkan med andra kommuner
- Möjligheter att skapa nytta för övriga verksamheter inom kommunkoncernen i form av t.ex. vinstutdelning/koncernbidrag
- Samordning med kommunens övriga verksamhet

3. En aktiv ägarroll

Utgångspunkter för att utveckla en aktiv ägarstyrning i Storumans kommun är följande:

- Kommunfullmäktiges ägarpolicy eller ställningstagande i olika politiska frågor utgör en ram för den kommunala bolagsverksamheten
- Både kommunallagen och aktiebolagslagen ska beaktas i den kommunala bolagsverksamheten.
- Kommunens ändamål med verksamheten ska finnas tydligt angivet i bolagsordningen.
- Kommunen ska i ägardirektiv till Storumans Kommunföretag AB utveckla hur ändamålet med verksamheten ska uppnås genom att ange både verksamhetsmål och ekonomiska mål.
- Kommunstyrelsen har uppsiktsplikt över all kommunal verksamhet oavsett juridisk verksamhetsform. Detta utförs bl.a. genom löpande uppföljning av ekonomi, verksamhet och internkontrollarbete.
- Genom bildandet av Storumans Kommunföretag AB – Koncernen har åtgärder vidtagits för utveckla en aktiv ägarstyrning. Storumans Kommunföretag AB har till uppgift att äga och förvalta aktier i aktiebolag som Storumans kommun använder i sin verksamhet. Syftet med bolaget är att genom en koncernbildning av företag åstadkomma en samordning för ett optimalt resursutnyttjande. Styrelsen för Storumans Kommunföretag AB ansvarar för att ägarens samlade intentioner med koncernen uppnås. En regelbunden ägardialog med dotterbolagen är en viktig del i styrelsearbetet.
- I dialogen behandlas även bolagets förhållande till kommunkoncernen i övrigt, förväntningar på verksamhet och resultat liksom principiella och strategiska frågor.

Storumans kommun ska kännetecknas av en professionell och aktiv ägarstyrning av sin bolagskoncern. Nya metoder för modern styrning, ledning och uppföljning ska tillämpas utifrån ett helhetsperspektiv i syfte att underlätta värdeskapande i bolagskoncernen och i delägda bolag.

4. Övergripande värderingar

Genom en aktiv ägarroll blir det möjligt skapa gemensamma värderingar och en gemensam kultur för hela den kommunala bolagssektorn. Några viktiga övergripande principer för kommunens verksamhet i aktiebolagsform är:

- Medborgarna och samhället ska känna förtroende för att styrningen av kommunens företagssektor sker ändamålsenligt och effektivt.
- Storumans kommun är en aktiv ägare som tar ansvar för sitt ägande av kommunala bolag.
- Kommunens fokus är inriktat mot att skapa klara och tydliga ägaridéer, god bolagsstyrning och aktiv dialog mellan ägare och bolag.
- Tydlig och väl avvägd rollfördelning ska råda mellan kommunen, bolagsstämman, bolagsstyrelsen, bolagsledningen, revisorerna och lekmannarevisorerna.
- Kommunens ägarpolicy ska kunna anpassas till företagssektorns och bolagens storlek samt olika verksamhetsområden.

Ägarpolicy

1. Kommunen som ägare och syftet med ägandet

1.1 Allmänt

Kommunen äger bolag och bedriver företagsverksamhet för att förverkliga kommunala ändamål. Verksamheten syftar ytterst till att skapa nytta för kommunen (”koncernnytta”) och medborgarna.

Det kommunala ändamålet med verksamheten skall utvecklas i ägardirektiv till bolaget. Det organ som utövar ägarrollen och bolagsstyrelsen skall föra en återkommande dialog om ändamålet med verksamheten och hur det skall komma till uttryck.

1.2 Fullmäktiges och övriga organs roller

Kommunfullmäktige beslutar om ägarpolicy för Storumans kommuns bolag. Fullmäktige skall säkerställa att fullmäktige beträffande helägda kommunbolag har rätt att utse samtliga styrelseledamöter och lekmannarevisorer. Fullmäktige ska också säkerställa man får ta ställning innan beslut fattas i bolaget i ärenden av principiell beskaffenhet eller av större vikt. Utgångspunkten för ärenden av sådan beskaffenhet är den uppräkning av ärende som inte kan delegeras från fullmäktige till styrelse eller nämnd som redovisas i 3 kap 9 § i Kommunallagen. Exempel på ärenden rörande kommunens företag som är av principiell beskaffenhet eller annars större vikt:

- Ekonomi- och verksamhetsfrågor som väsentligt påverkar kommunen
- Grunderna/principerna för ekonomiska förmåner för styrelserna i företagen
- Ansvarsfrihet om anmärkning riktas mot styrelseledamot eller verkställande direktör av revisor eller lekmannarevisor
- Förvärv, förändring av ägande eller bildande av bolag eller nytt delägande i företag
- Frivillig likvidation av företaget
- Fusion av företaget
- Försäljning av företag, del av företag eller företags rörelse
- Väsentlig förändring av bolagets verksamhet

Kommunstyrelsen utövar ägarrollen för de av kommunen direkt ägda bolagen. Motsvarande uppdrag har styrelsen i Storumans Kommunföretag AB för de i bolagskoncernen ingående bolagen. Kommunstyrelsen har uppsiktsplikt över bolagssektorn.

1.3 Delägda bolag

Reglerna i kommunens ägarpolicy skall tillämpas i tillämpliga delar i delägda bolag. Vad som är tillämpliga delar skall avgöras utifrån ägarförhållandena, verk-samhetens art och omständigheterna i övrigt.

I delägda bolag skall kommunen avtala med övriga aktieägare i ett aktieägaravtal om hur ägandet skall utövas i bolaget. I delägda bolag som ingår i Storumans Kommunföretags AB – koncernen har Storumans Kommunföretag denna uppgift.

2. Bolagsstämma

2.1 Bolagsstämmans uppgifter

Aktieägares lagstadgade inflytande i bolaget utövas vid bolagsstämman, som är bolagets högsta beslutande organ. Endast genom beslut på bolagsstämman kan bolagets aktieägare ge bindande ägardirektiv till bolaget. Ägardirektiv till bolaget skall i frågor av principiell beskaffenhet eller annars större vikt före beslut på bolagsstämman behandlas i kommunfullmäktige eller i andra frågor i kommunstyrelsen eller Storuman Kommunföretags styrelse.

2.2 Ägarens ombud på bolagsstämman

Bolagets aktieägare representeras på bolagsstämman av ett ombud som röstar för respektive aktieägares aktier.

Bolagets aktieägare skall utfärda ombudsinstruktioner. Instruktionen skall omfatta hur ombudet skall rösta på stämman förekommande ärenden. Om instruktionen omfattar hur ombudet skall rösta i ärenden av principiell beskaffenhet eller annars större vikt är rätten att utfärda instruktionen förbehållen kommunfullmäktige.

2.3 Genomförande av årsstämma

Årsstämman öppnas av styrelseordföranden eller den som styrelsen har utsett till att öppna stämman om inte bolagsordningen innehåller annan bestämmelse. Stämman väljer stämmoordförande.

Årsstämman i de kommunala bolagen ska vara öppen för kommunstyrelsens och kommunfullmäktiges ledamöter samt allmänheten.

Årsstämmans ordförande skall se till att den som har närvaro- och frågerätt på ett tillfredsställande sätt ges möjligheter att ställa frågor på årsstämman.

3. Bolagsstyrelse

3.1 Styrelsens uppgifter

Styrelsen ansvarar för organisationen och förvaltningen av bolagets angelägenheter i enlighet med gällande lagar och andra regler som gäller för bolaget.

Vad gäller styrelsens och styrelseledamots uppdrag och ansvar samt arbetsfördelning m.m. inom styrelsen hänvisas till aktiebolagslagen, kommunallagen och arbetsordning för styrelse och VD.

3.2 Tillsättande av styrelse, styrelsens storlek och sammansättning

Styrelseledamöterna i kommunägda bolag utses av kommunfullmäktige och anmäls på bolagsstämman. I delägda bolag ska kommunen med beaktande av 3 kap. 18 § kommunallagen komma överens med övriga aktieägare om hur styrelseledamöterna ska utses.

Styrelsen ska ha en med hänsyn till bolagets verksamhet, utvecklingsskede och förhållande i övrigt ändamålsenlig sammansättning, präglad av mångsidighet och bredd avseende ledamöternas kompetens, erfarenhet och bakgrund i övrigt. En jämn könsfördelning i styrelserna ska eftersträvas.

3.3 Styrelsens ledamöter

En styrelseledamot är syssloman i förhållande till bolaget. Det innebär att ledamoten är skyldig att ägna uppdraget den tid och omsorg som behövs för att på bästa sätt tillvarata bolagets intresse. En styrelseledamot skall alltså verka för att kommunens ändamål med verksamheten såsom det kommer till uttryck i bolagsordningen och ägardirektiv förverkligas.

En styrelseledamot ska ha den kunskap om bolagets verksamhet, marknad och omvärldsförutsättningar i övrigt som behövs för att kunna göra självständiga bedömningar av bolagets angelägenheter och konstruktivt bidra till att fullgöra styrelsens uppgifter.

Ny styrelseledamot ska genomgå en introduktionsutbildning om bolaget, dess verksamhet, organisation, marknad m.m. samt den utbildning i övrigt som styrelseordförande och ledamoten gemensamt finner lämpligt för att ledamoten skall kunna fullgöra sitt uppdrag.

3.4 Arbetstagarledamöter eller arbetstagarrepresentanter

Ett kommunägt bolag kan avtala med arbetstagarorganisationen om att utse arbetstagarrepresentanter som inte har rösträtt i styrelsen.

4. Verkställande direktör

4.1 Verkställande direktörs uppgifter

Verkställande direktören är syssloman i förhållande till bolaget. Det innebär att verkställande direktören är skyldig att ägna uppdraget den tid och omsorg som behövs för att på bästa sätt tillvarata bolagets intresse. Verkställande direktören skall verka för att kommunens ändamål med verksamheten så den kommer i uttryck i bolagsordningen, ägardirektiv och styrelsebeslut förverkligas.

5. Revisorer och lekmannarevisorer

5.1 Revisorer

Bolagets revisorer utses på bolagsstämman. Bolagets revisor ska i den utsträckning som följer god redovisningssed granska räkenskaperna samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning. Bolagsstämman får ge revisorn ett utökat granskningsuppdrag i den mån det inte strider mot lag, bolagsordningen eller god revisors- eller god revisionssed.

5.2 Lekmannarevisorer

Lekmannarevisorerna i kommunägda bolag ska utses av kommunfullmäktige och anmälas på bolagsstämman. I delägda bolag ska kommunen med beaktande av 3 kap. 18 § kommunallagen komma överens med övriga aktieägare om lekmannarevisorer skall utses.

Bolagets lekmannarevisorer ska i den utsträckning som följer av god sed för lekmannarevisorer granska om bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt och om bolagets interna kontroll är tillräcklig.

Bolagsstämman får ge lekmannarevisorn ett utökat granskningsuppdrag i den mån det inte strider mot lag, bolagsordning eller god sed för lekmannarevisorer inklusive god sed för hur allmän granskning ska genomföras.